

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XV. Expenduntur aliquot quæstiones ex quibus superior doctrina dilucidior
redditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

fraudandi creditoribus alienationem fieri. Satis enim est si scias debitorem ex alienatione impotentem reddi. Vt colligitur ex §. in fraudem inffit. quibus ex causis manumiri. non licet. vbi fauore libertatis non censetur manumissio ferri fieri in fraudem creditorum, nisi ex expressa intentione creditoribus defraudandi fiat, quod secus est in aliis alienationibus. Sicuti notantur Molina. d. disp. 328. inio. Rebll. dicta. q. 7. num. 10. Dixi si scires, vel debebas scire, quia eo ipso quo a creditoribus monearis ne debitorem bona emas, vel alio titulo donata accipias, quia ea alienatio in suorum praedictum cedit, censetur non solum in foro externo, sed etiam in foro conscientiae in fraudem creditorum alienationem suscepisse. Vt praecitati Doctores aduertunt, & aperte deciditur in leg. ait praesor. §. quod ait. Et §. si quis ff. que in fraudem creditorum.

PUNCTVM XV.

Expenduntur aliquot quaestiones ex quibus superior Doctrina dilucidior redditur.

1. Sequentes quaestiones in aliorum sententia nullam parium cur dissentiatem.
2. Vfurariis, furibus, aliisque similibus necessaria tantum vendere potes.
3. Conducere famuli suas operas possunt quatenus Dominis id necessarium est, vel ipsi non habent cui famularum praesentem.
4. Vxor ex bonis mariti creditoribus debitis bene potest suscipere, quae necessaria sibi fuerint ad victum.
5. Filij ea alimonia qua decenter acquirere non possunt suo labore & industria ab his debitoribus accipere valent.
6. Filia dotem moderatam accipere a parente debitore potest.
7. Exam natur an mutuum his debitoribus concedere possit, si scias in commensationibus iudis &c. in iudicandum.

Quaestiones subsequentes facile solui possunt, si sententiam Molinae, Petri Nauari Lesij secuti essemus. Nam cum in eorum sententia nulla sit obligatio creditoribus satisfaciendi ob acceptum a debitore, nisi creditores infra annum, quo sciuerint in sui praedictum alienationem esse factam, actionem intentauerint, vel nisi debitor ad alienandum fuerit indutus, conseqens est his cessantibus neque vilius peccatum admitti, neque viliam obligationem restituendi contrahi. At supposita nostra, & communi sententia asserente te peccatum, & obligationem fore restituere, si alienationem in dampnum creditorum conscientis acceptaueris, tamen si ad alienandum non induxeris, non leuem difficultatem plures quaestiones ingerunt, quas singulatim proponemus.

Quaestio prima est, an si furibus, vfurariis, aliisque debitoribus impotentibus ad soluendum, vendas quae ad eorum victum vestitum, & quotidianum vsum sunt necessaria pecces, obligatuique sis restituere? Et quidem si ignarus inde reddi impotentem feceris, conueniunt omnes te non peccare, quam imo neque ad viliam restitutionem teneri. Si autem vendideris conscientis impotentem, seu impotentem ex ea emptione reddi distinguendum est, si ipsi vfurario, furi, seu debitori ea emptio necessaria erat ad sui congruam sustentationem, statim iustique conseruationem abique vilo peccato, restituendique obligatione, venditionem celebrare potes. Secus si ad huiusmodi, vel similem finem ea venditio necessaria non fuerit. Etiam si hanc ea necessitate licite vfurarius, & quilibet alius debitor solutionem debitorum differt. Neque censendus est debitor ex illa alienatione reddi impotens, sed a natura, & fortuna quae ad eam alienationem cogit. Atque ita docent Syluest. verbo vusura, 8. q. 9. Gab. in 4. disp. 15. quae 11. ar. 1. dub. 16. corol. 4. Sotus. lib. 6. de iustit. quae 1. ar. 4. ad 3. Ioann. Salas. tract. de vusura, dub. 4. n. 10.

Quaestio secunda qualiter famuli, alique operarij conducere possint suas operas praedictis debitoribus? Et quidem si bona fide laborando processerunt possunt a suis Dominis stipendia exigere, tamen si ante solutionem agnoscant inde debitorem impotentem ad soluendum fore reddendum, quia iuste sunt constituti creditores, quibus debitor aequae, ac aliis creditoribus obligatus est. Sicuti docent Adrian. q. vlt. de vusura, & Ioann. Medin. q. 4. de restitut. per vusuram acquisit. ad 3. princ. Mol. disput. 330. vers. prima est. Ioann. de Salas tractat. de vusura, dub. 4. circa finem. Si autem conscij sint inde debitorem reddi impotentem creditoribus satisfacere, distinguunt Syluest. vusura. 8. q. 6. Angel. restitutio. 1. num. 21. Gab. disp. 15. q. 11. ar. 3. dub. 16. corol. 5. Sotus. lib. 5. de iustit. q. 1. ar. 4. ad 3. Nauari. cap. 17. num. 270. Tolet. lib. 5. cap. 31. Si suis ministeris tantum vilitatis affectum bonis debitoris, quantum cum ipsis expenditur nec peccant, neque vili obligatione tenentur, secus si plus inflant. Sed figida est hae sententia, ideoque temperamento indiget. Et quidem quando famuli, vel operarij tantum vilitatis affectum debitoribus quantum ab ipsis accipiunt nulla erat dubitatio ibi nec peccatum, neque obligationem restituendi

esse possit. Dubitatio vero est quando plus consumunt, idque fecerit. Et dicendum exultimo spectandum esse necessitatem debitoris enim debitor ad sui status conseruationem illorum operis, & famularum indiget, praestare abique vilo scupulo, & obligatione restituendi, potuerit. Secus vero si praedicta necessitas necessaria non fuerit. Quod si dicas ipsi famulis necessarium esse, cum non habeant alios heros quibus obsequantur, iustique operas conducant. Respondeo ob necessitatem famulorum, nisi extrema, vel saltem grauis sit (que raro contingit) non excusantur debitores, & conuenienter neque ipsi famuli alienationem aliquam acceptantes.

Quaestio tertia: an vxor possit ex bonis mariti vel creditorum accipere in sui victum, & vestitum? Respondeo ex bonis mariti optime poterit vxor quae suae congruae sustentationi necessaria fuerit, accipere, cum maritus eam concedendi obligationem habeat. Sicuti dixerunt Ioann. Medin. q. 4. de vusura, ad 3. princ. Adrian. praedicta q. vlt. Nauari. d. q. 17. n. 268. Mol. d. f. 330. vers. de vxore. Salas. tract. de vusura. d. q. 2. n. 11. Sca. v. 2. f. 1. n. 6. Ex bonis vero creditorum si functionem recipiant aequae poterit, cum haec in inducio vt suspensum dicitur non debeant. Secus est si functionem non accipiunt, quia haec inuitis creditoribus distrahunt non possunt locuta certum, vel pene extrema necessitate. Illud recte obiecit Molina, dicitur contracta a marito post contractum manumonium vbi est conseruado contracti cum medietate bonorum, obligatum esse vxorem matrimonio dissoluto pro medietate solueret, quia ad vxoremque pertinent.

Quaestio quarta: qualiter filij accipere alimenta ab his debitoribus possunt. Breuiter respondeo si proprio labore, & industria suo statui non de dignis comparare alimenta possunt, neque iam a parente debitore, & ea occasione se impotentem reddente creditoribus satisfaciendi accipere, quia ipse in eo conuictus esse iustitiae non debet. Secus vero si aliunde comparare non possunt, quia tunc simul cum aliis creditoribus concurrunt, & potentem locum obtinent ob sanguinis coniunctionem. Sic Nauari. d. q. 17. n. 269. Molina. vers. quoad filios. Sca. v. v. n. 6. Salas. n. 1.

Quaestio quinta: quo pacto filia dotem accipere possit, cum ex eius accipere reddidit parens impotens iouendo? Respondeo Syluest. verbo vusura. 8. q. 4. Angel. restitutio. 1. num. 19. Nauari. cap. 17. num. 271. Ludouic. Lopez. cap. 81. Molina. disp. 210. n. si modum & in fine. Vega. v. rio vusura. cap. 37. in fine. Eman. Rodrig. cod. m. 2. p. cap. 106. num. 9. non possit filiam accipere, sed obligatum esse restituere creditoribus, quia dos, donatogue ad nuptias constituitur nequit, nisi ex bonis quae superfluum parenti ere alieno deducto. Sed rectius meo iudicio censuit Ioann. de Salas. tract. de vusura. cap. 42. num. 14. dicens dotem moderatam, & suo statui congruam optime posse filiam a suo patre accipere absque vilo onere, & obligatione restituendi, ipsiunque patrem, eam dotem constituere posse, tamen inde impotens ad soluenda debita reddenda, qua constitutio dotis pertinet ad conseruationem status, eo quod parentibus incumbat filiam volentem nubere, media nuptijs necessaria constituit. At ob conseruandum statum, & naturam, debitorum obligatio: satisfaciendum solutio debitorum suspendi potest. Ergo potest pater constituendo dotem suspendere debitorum solutionem, & ipsa filia eam dotem constitutam accipere.

Quaestio sexta: an his debitoribus qui non sunt solutores, mutuum concedi possit, cum ipsis seu moraliter praesentibus in hedis, commensationibus, & ebrietatibus insumpserint? Respondeo Syluest. vusura. 8. q. 7. Angel. restitutio. 1. num. 22. Gab. in 4. disp. 15. q. 11. ar. 3. dub. 16. con. 2. Ludouic. Lopez. 2. p. infirmit. cor. cap. 81. Nauari. cap. 17. num. 264. Molina d. f. 230. post med. Ioann. Salas. de vusura. d. q. 42. num. 15. Et mutuum concedere non posse, quod si concessas solutionem non debere recipere, cum solutionem recipiens causa es, vespudicus debitor impotentior soluendo reddatur. Idem asserunt de quolibet alio contractu ex quo praesumitur debitorum inique insumpserunt acceptum. Sed haec d. ficulatae non caent. Etiam per mutuum huic debitori concessum conditionem creditorum deteriorum non reddis, sed potius meliorem, cum iam habeat ex quo possit aliquid satisfacere. Quod vero ipse in vana, & illicita insumat tu non es causa, & casu quo aliquam occasionem praestiterit absumptioni inique mutando praebes, facile excusari a peccato posses. Praeterquam quod peccatum illud de est inditit adueris creditores, quibus dampnum per accidens sequitur, sed est intemperantiae, sacrilegij, & similitum iuxta speciem peccati a debitore committendi. Facta autem mutatione debitor tibi obstrictus est aequae ac aliis creditoribus, potes ergo simul cum illis concurrere, & solutionem accipere. Haec impugnatio communis resolutionis sub dubio proposita censetur aiorum iudicio decidenda.

PUNCTVM XVI.

De dissolutione obligationis contractuum. Hucusque de natura contractus, eiusque qualitatibus, & obligatione. Superest agendum de eius obligationis dissolutione.